

Leden delen mee

De Zee van Toen, een project mondelinge geschiedenis over de historische ecologie van de zuidelijke Noordzee

De zee is vandaag volop aan het veranderen, met verstrekkende gevolgen voor mariene fauna en flora. Daar zijn menselijke invloeden voor verantwoordelijk, rechtstreeks door bijv. visserij of zand- en grindwinning, maar ook onrechtstreeks via de niet uit de media weg te branden klimaatsverandering.

Om de effecten op zee vandaag beter te kunnen interpreteren zijn gegevens nodig.

Op de simpele vraag "hoe zag de zee er vroeger uit?" zijn geen eenvoudige antwoorden te formuleren.

Zwommen er toen dezelfde vissoorten van vandaag of zijn er verschillen te merken? Zijn de onderlinge verhoudingen hetzelfde? Hoeveel garnaal zat er?

Welke invloed hadden rampen als een strenge winter of een wereldoorlog op fauna en flora van de zee? Hoe vaak en hoeveel zeehonden of dolfinen werden er gezien? Was er minder vervuiling?

Het antwoord is ontvondend: we weten het niet. Hoe verder we in de tijd teruggaan, hoe minder we blijken te weten. Gericht grondig onderzoek is er pas van de laatste kwarteeuw. Oude aanvoerstatistieken van de visserij ontbreken of vertonen hiaten omtrent soortensamenstelling en herkomst.

Een aantal, meestal anekdotische gegevens zijn officieel gekend en gepubliceerd. Aanvullend onderzoek gaan doen in het verleden is echter niet mogelijk.

Voldoende reden om te proberen de kennis die er bestaat over de periode 1930-1980 te recupereren. Deze kennis is vooral te vinden bij hen die het meest met de zee in contact kwamen: de bejaarde kustbewoners, in het bijzonder de gewezen zeegaande vissers.

Vissers beschikken over een bijzonder grote zeekennis. Ze zijn zowat de enigen die op zee *aanwezig* zijn én er een activiteit ontplooiën die alles te maken heeft met de natuur. Ze behoren tot de zeer selecte club van mensen die weten waar bepaalde vissoorten en schaaldieren in zee voorkomen of voorkwamen. Ze kennen als geen ander het vroegere onderwaterlandschap van de zee, met zijn zandbanken, geulen, stenige gronden, visrijke plekken, wrakken, seizoenale patronen, ..

Vandaar het project 'De Zee van Toen', dat een aanzet wil geven tot de ecologische geschiedenis van de zuidelijke Noordzee door een gerichte bevraging van de vissers op rust over de periode 1930 - 1980.

Het project probeert bovendien meerdere vliegen in één klap te slaan. De interviews worden opgenomen en opgeslagen als nieuwe historische bronnen, volgens de normen en richtlijnen die vandaag gehanteerd worden in de discipline 'mondelinge

geschiedenis'. Het project levert zo ook een bijdrage aan het lang verwaarloosde immateriële (kust)erfgoed. De gesprekken worden gevoerd in het eigen dialect van de zegsman. Ook dat is immaterieel erfgoed.

Door vissers zelf het woord te geven, leren we ook iets over hun visie op het zeemilieu. Dit kan de verstandhouding en communicatie tussen diverse sectoren allicht bevorderen. Het is voor deze senioren op rust ook een manier om nog altijd hun bijdrage te leveren aan de samenleving van vandaag.

De gegevens die boven water komen, worden ook gebruikt om nieuwe doelgroepen in contact te brengen met het mariene milieu, fauna en flora van de zee en kustgeschiedenis en laten ook toe educatief en breder te werken. Dat is trouwens ook een contractuele verplichting.

Om de diverse ingewonnen informatie en ervaringen zo goed mogelijk te ontsluiten, komen er aan het eind twee soorten publicaties. Een eerste, meer feitelijke, focust op de ecologische geschiedenis. Daarnaast worden ook één of meer educatieve uitgaven over 'de zee van toen', ten behoeve van onderwijs, natuur- en milieueducatie, erfgoedwerking.

Ook u kunt helpen!

Het project gaat uit van de bevraging van oude vissers volgens de vandaag gehanteerde normen van de 'mondellinge geschiedenis'. Om het beeld te vervolledigen kunnen wij alle medewerking gebruiken, van de erfgoedsector, historici en heemkundigen, bibliotheken en archieven, natuurorganisaties én klassen van de derde graad van het secundair onderwijs (vakoverschrijdend thema: biologie, aardrijkskunde, geschiedenis, taal).

Om zover terug te kunnen keren in de tijd zoeken wij bejaarde zegsmannen, in de eerste plaats **70- tot 90-jarige oud-vissers**. Dit project komt dus niets te vroeg. Eventueel kan informatie 'van horen zeggen' ook zeer bruikbaar zijn. Misschien kent u boeiende zegspersonen of beschikt u zelf over mondellinge informatie uit tweede hand, of hebt u stukken ter inzage uit minder gekende tijdschriften of (grijze) literatuur, informatieve foto's of documenten uit de oude doos, ..

Zegsmannen doorgeven? Suggesties? U wilt meewerken?

Aarzel niet en neem contact met

Guido Rappé

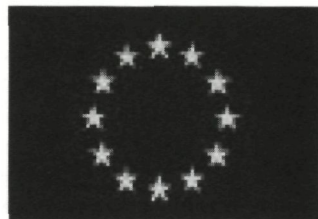
Project *De Zee van Toen*

Provincie West-Vlaanderen

Provinciaal Ankerpunt Kust (PAK)

Wandelaarkaai 7 - B-8400 Oostende
T +32 (0)59 34 01 66 - F +32 (0)59 34 21 31
E guido.rappe@west-vlaanderen.be
W www.west-vlaanderen.be/dezeevantoon

'De Zee van Toen' is een project van de Provincie West-Vlaanderen met Europese steun gebeurt in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ).

DORIS

Eén van onze leden uit het buitenland, Yves Müller uit Duinkerke (om maar eens de Vlaamse naam te gebruiken), heeft samen met een groot aantal vrienden-duikers en andere Franse en Franstalige enthousiastelingen een website gemaakt over onderwaterfauna en -flora. De bedoeling is om kwaliteitsvol illustratiemateriaal aan te bieden en de herkenning van waterorganismen te bevorderen.

Eigenlijk is het een collectief project van de Commission Nationale Environnement et Biologie Subaquatiques (CNEBS), opgestart begin 2005. Deze commissie is een onderdeel van de Fédération Française d'Etudes et de Sports Sous-Marins (FFESSM). Yves is de verantwoordelijke voor de wetenschappelijk kant van het project.

Doris heeft twee grote gemene delers: de onderwaterwereld en Frankrijk. De eerste omvat ook het zoetwatermilieu, de tweede ook de overzeese gebieden die het land nog heeft in de Caraïben (Guadeloupe, Martinique en andere...) en de Indo-Pacifische Oceaan (La Réunion, Mayotte, Nieuw-Caledonië, Polynesië,...). Momenteel (half maart 2007) telt de website een 2000 foto's van ruim 300 organismen. De inhoud wordt opgesplitst in vier grote rubrieken: zeefauna en -flora van Frankrijk (dus inclusief de Middellandse Zee), van het Indo-Pacifisch gebied, van de Caraïben en tenslotte de zoetwaterfauna en -flora van Frankrijk.